

РУДЕНКО

Ірина Володимирівна
iv061109@ukr.net

УДК 336.532:352.07

ІНВЕСТИЦІЙНІ ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

INVESTMENT EXPENDITURE OF LOCAL AUTHORITIES

к.е.н., доцент, Київський
торговельно-економічний
університет

Розглянуто практику бюджетного регулювання регіонального розвитку в умовах бюджетної децентралізації. Окреслено основні проблеми при формуванні бюджетів розвитку. Визначено тенденції фінансування інвестиційних програм в Україні. Зазначено недоліки механізму казначейського обслуговування місцевих бюджетів в частині бюджету розвитку. Доведено необхідність впровадження механізму фінансування інвестиційних проектів на основі планів капітальних вкладень на середньострокову перспективу, що потребує удосконалення методики бюджетного планування. Окреслено критерії пріоритетності фінансування інвестиційних проектів.

Рассмотрена практика бюджетного регулирования регионального развития в условиях бюджетной децентрализации. Выделены основные проблемы при формировании бюджетов развития. Определены тенденции финансирования инвестиционных программ в Украине. Отмечены недостатки механизма казначейского обслуживания местных бюджетов в части бюджета развития. Доказана необходимость внедрения механизма финансирования инвестиционных проектов на основе планов капитальных вложений на среднесрочную перспективу, что требует усовершенствования методики бюджетного планирования. Отмечены критерии приоритетности финансирования инвестиционных проектов.

The practice of budgetary regulation of regional development in the conditions of fiscal decentralization is considered. The main problems in budget development are outlined. The tendencies of financing of investment programs in Ukraine are defined. The drawbacks of the mechanism of Treasury service of local budgets in the budget development are marked. The necessity of introducing the mechanism of financing investment projects on the basis of plans of capital investments in the medium term, which requires improved methods of budget planning is proven. Criteria for priority financing of investment projects are marked.

Ключові слова: бюджетна децентралізація, місцеві бюджети, бюджети розвитку, інвестиційні видатки місцевих органів влади, середньострокове бюджетне планування, програмно-цільовий метод планування бюджету

Ключевые слова: бюджетная децентрализация, местные бюджеты, бюджеты развития, инвестиционные расходы местных органов власти, среднесрочное бюджетное планирование, программно-целевой метод планирования бюджета

Keywords: fiscal decentralization, local budgets, budgets for development, investment expenditures, local governments, medium-term budget planning, program-target method of budget planning

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Серед основних змін в частині децентралізації фінансів, зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, урядом України окреслено такі основні напрями реформування: 1) забезпечення бюджетної автономії та фінансової самостійності місцевих бюджетів; 2) децентралізація видаткових повноважень; 3) визначення нового механізму бюджетного регулювання та

вирівнювання. Бюджетне регулювання регіонального розвитку в умовах фінансової децентралізації потребує підвищення стимулюючого характеру бюджетної політики, перегляду структури податків та трансфертів, упорядкування видаткових повноважень, зміни ролі й місця органів управління в економіці та підсилення ролі місцевого самоврядування. Існуючі механізми формування видатків розвитку не спроможні враховувати завдання, що стоять перед суспільством. Тому тема

удосконалення інвестиційних видатків розвитку є надзвичайно актуальною в світлі всіх запроваджених реформ в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблемам інвестиційних видатків місцевих органів влади присвячені праці багатьох українських вчених, а саме: Запатріної І.В., Зварич О.В., Кириленко О., Луїної І.О., Павлюк К.В., Радіонова Ю.Д., Руденко І.В., Шишко О.В., Чугунова І.Я. та інших. Віддаючи належне напрацюванням вітчизняних вчених, здійсненим у сфері місцевих фінансів, слід зауважити, що у бюджетному регулюванні регіонального розвитку залишається значне коло невирішених питань. Найсуттєвішими з них є недостатня сформованість бюджетів розвитку для місцевих бюджетів різних груп; відсутність напрацьованої методики складання планів фінансування об'єктів капітальних вкладень на середньостроковий період; відсутність ефективного механізму оцінки виконання інвестиційних програм (проектів). Лишається актуальною проблема управління бюджетними інвестиціями як на державному, так і на регіональному рівнях. Все це зумовлює необхідність подальшого вивчення питань бюджетного регулювання регіонального розвитку та інвестиційних видатків місцевих органів влади.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданням статті є дослідження інвестиційних видатків місцевих органів влади з метою пошуку шляхів підвищення їх впливу на забезпечення сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою бюджетної децентралізації є забезпечення стабільності бюджетної системи, фінансової самодостатності місцевих бюджетів, інвестиційної привабливості України, запровадження середньострокового бюджетного планування й подальшого розвитку програмно-цільового методу бюджетування. Бюджетна децентралізація включає: перегляд структури податків і трансфертів, упорядкування видаткових повноважень, зміну ролі й місця органів управління в економіці. Розглянемо основні зміни стосовно доходів місцевих бюджетів на економічний розвиток.

Складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів України є бюджет розвитку. З однієї сторони він являє собою сукупність доходів і витрат, формування і використання яких спрямовані на забезпечення економічного розвитку регіону через реалізацію інвестиційних проектів та програм, з іншої сторони – це документ, який безпосередньо свідчить про здійснення капіталовкладень і реконструкцію, тобто про обсяг коштів, які спрямовуються на економічний розвиток відповідного регіону. Бюджетний кодекс України розширив надходження загального фонду місцевих бюджетів шляхом передачі єдиного та екологічного податків зі спеціального фонду [1]. Безумовно, доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) зростають. Так, за шість місяців 2015 року, доходи загального фонду місцевих бюджетів

зросли на 7,6 млрд.грн., або на 20 % порівняно з аналогічним періодом 2014 року. Проте доходи спеціального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) зменшилися на 0,82 млрд.грн., або на 7,6 % порівняно з аналогічним періодом 2014 року [2, с. 23]. Це обмежує місцеві органи влади реалізовувати у повній мірі положення Стратегії сталого розвитку, оскільки стримує формування бюджетів розвитку у складі спеціального фонду місцевих бюджетів [3]. Окрім передачі екологічного податку зі спеціального фонду, в межах бюджетної децентралізації відбулася зміна у розподілі коштів екологічного податку (крім податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів). Так, до державного бюджету передбачено зарахування 20 %, а до місцевих бюджетів – 80 %, у тому числі до обласних бюджетів – 55 %, а сільських, селищних та міських бюджетів – 25 %, до бюджету міста Києва – 80 % надходжень цього податку. Таким чином, є резерви для збільшення обсягу загального фонду лише в обласних бюджетах та у м. Києві. В сільській місцевості цей податок не матиме суттєвого фіскального значення через відсутність промислових підприємств, а сільськогосподарські підприємства його практично не сплачують.

Розглянемо основні зміни стосовно міжбюджетних трансфертів. Бюджетний кодекс України в редакції 2001 року заклав нову систему міжбюджетних відносин і перші паростки децентралізації. Проте у попередніх роках міжбюджетні трансферти в більшості випадків спрямовувалися на покриття дефіциту доходів для виконання власних і делегованих повноважень місцевих органів влади і самоврядування, що надавалися в основному у вигляді дотацій вирівнювання. Така система міжбюджетних відносин не сприяла повною мірою використанню зацікавленими органами місцевого самоврядування наявного потенціалу регіону. Так, при перевищенні доходів над видатками весь надлишок вилучався до державного бюджету й, навпаки, дотувалися повною мірою бюджети з низьким рівнем надходжень. Трансфертна підтримка на виконання інвестиційних проектів була несуттєвою. Трансферти, що надавалися місцевим бюджетам не спрямовувалися на забезпечення економічного розвитку регіонів, а були видатками споживання. Наприклад, у Волинській області у структурі трансфертів 2014 року визначальну частину (95 % загальної суми трансфертів) займали дотація вирівнювання та субвенції на здійснення державних програм соціального захисту. Відповідно, 83 % загального обсягу здійснених видатків – видатки на захищені статті й видатки соціального спрямування, а видатки на розвиток та інвестиційний напрямок – лише 6 % [4, с.18–19].

Серед переліку трансфертів, які можуть надаватися з Державного бюджету України місцевим бюджетам передбачено надання субвенції на виконання інвестиційних проектів (ст. 97 Бюджетного кодексу України). Відповідно до статті 105 Бюджетного кодексу України субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів)

надаються з урахуванням принципів: об'єктивності та відкритості; єдності; збалансованого розвитку; цільового використання коштів. Принцип об'єктивності та відкритості передбачає визначення отримувача субвенції за прозорими процедурами. Принцип єдності означає, що розподіл коштів має забезпечити реалізацію системи національних цінностей і завдань інноваційного розвитку та сприяти зменшенню відмінностей в рівні життя населення різних регіонів країни. Принцип збалансованого розвитку передбачає надання державної підтримки територіям з урахуванням їх потенціалу. Принцип цільового використання коштів передбачає використання субвенції виключно на мету, визначену її надавачем, з урахуванням прогнозних та програмних документів економічного і соціального розвитку країни і відповідної території, державних цільових програм, прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

Проте умови надання з державного бюджету місцевим бюджетам субвенцій на виконання інвестиційних програм (проектів) порушуються. Зокрема, порушується відповідність інвестиційних програм (проектів) програмним і прогнозним документам економічного і соціального розвитку держави, певного регіону державним цільовим програмам, а також пріоритетним напрямкам розвитку регіонів на період до 2015 року. Деякі об'єкти інвестиційних програм взагалі не включено ні до державної, ні до регіональних Програм соціально-економічного розвитку. Тому питання їх фінансування залишаються невирішеними, а відтак, немає гарантій, що проекти будуть реалізовані. За результатами проведеної Рахуноковою палатою перевірки, встановлено неефективне використання коштів з державного бюджету. Так, спорудження нової концесійної автомобільної дороги Львів – Краковець (84,4 км) триває вже 15 років, а її готовність становить лише 2,1 %. Ще один проблемний об'єкт – міст через Дніпро у Запоріжжі, який за 10 років будівництва готовий лише на 48 %. Роботи на згаданих об'єктах „заморожено”, а вже витрачені кошти державного бюджету використано неефективно. Також припинено будівництво другої черги об'їзного шляху навколо Дніпропетровська, що призводить до руйнування вже збудованої частини автодороги, а відтак, до неефективного використання коштів з державного бюджету [7, с.55 – 58].

Змінами до Бюджетного кодексу передбачено запровадження нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів і нових підходів у взаємовідносинах державного бюджету з місцевими бюджетами [5].

Так, із надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів вилучено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць та доріг комунальної власності в населених пунктах; субвенціям з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження (перенесена до загального фонду місцевих бюджетів).

Недоліком механізму перерахування трансфертів залишається те, що на одному реєстраційному рахунку розпорядника бюджетних коштів обліковуються кошти і субвенції з державного бюджету, і кошти місцевих бюджетів, що ускладнює процес здійснення контролю за цільовим використанням субвенцій та складанням звітності.

Ще одним нововведенням стало те, що органам місцевого самоврядування надано право на самостійний вибір установи із обслуговування коштів бюджету розвитку місцевих бюджетів. За умови вибору банківської форми обслуговування, місцеві бюджети втрачають право на отримання в органах Державної казначейської служби України безпроцентних позичок на покриття тимчасових касових розривів. Відтепер Державна казначейська служба не здійснюватиме контроль виконання місцевих бюджетів та складання звітності про їх виконання в частині бюджету розвитку, якщо їх обслуговування здійснюватиметься установами банків державного сектору. За органами місцевого самоврядування залишається право прийняти рішення чи залишатися їм на казначейському обслуговуванні, чи перейти на обслуговування до банківських установ [6, с. 51].

З 2012 року у складі державного бюджету сформовано Державний фонд регіонального розвитку. Його створення було пов'язане із законодавчим врегулюванням сучасного механізму фінансового забезпечення регіонального розвитку. Обсяг Державного фонду регіонального розвитку визначено у розмірі 1 % прогнозного обсягу доходів загального фонду державного бюджету. Порядок розподілу коштів Державного фонду регіонального розвитку затверджений постановою Кабінету Міністрів України [8, с. 33]. Проте у постановах: 1) застосовуються неоднакові підходи до визначення граничних часток співфінансування у загальній вартості проекту або обсязі надходжень бюджету розвитку; 2) можуть не встановлюватись обмеження щодо співфінансування (для сільських і селищних бюджетів); 3) не обгрунтовано різницю для одних і тих же груп місцевих бюджетів у граничних розмірах щодо їх участі у фінансуванні інвестиційних проектів при наданні фінансової допомоги з державного бюджету у формі інвестиційних субвенцій або фінансування з державного фонду регіонального розвитку [6, с. 39]. Якщо інвестиційні субвенції та кошти державного фонду регіонального розвитку використовуються для фінансування інвестиційних програм, то умови їх використання повинні бути однаковими. При цьому й методика затвердження інвестиційної програми на середньостроковий період має бути однаковою для всіх адміністративно-територіальних одиниць.

Затвердження інвестиційної програми адміністративно-територіальної одиниці можна представити схематично і поділити на такі етапи (рис. 1):

- 1) доцільним є проведення детального аналізу розвитку адміністративно-територіальної одиниці;
- 2) необхідно спрогнозувати майбутні доходи адміністративно-територіальної одиниці, що залежать від показників економічного зростання терито-ріальної

економіки, динаміки бази оподаткування, міжбюджетних відносин, спроможності місцевої влади контролювати свої видатки;

3) після аналізу розвитку адміністративно-територіальної одиниці необхідно визначитися з джерелами фінансування проектів інфраструктури, які увійшли в інвестиційну програму. Перелік джерел фінансування може складатися з ресурсів Державного фонду регіонального розвитку, ресурсів бюджету розвитку місцевого бюджету, трансфертів з державного бюджету, запозичень на фінансовому ринку, спільних проектів з приватним капіталом. Не

може існувати оптимального поєднання джерел фінансування, тому кожна адміністративно-територіальна одиниця повинна розробити свою власну політику;

4) після проведеного аналізу можливих джерел фінансування розробляється графік реалізації проектів інвестиційної програми. Доцільно прийняття рішення про затвердження інвестиційної програми покласти на відповідну раду народних депутатів. Прийняте рішення має стати основою для щорічно затверджуваного бюджету розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

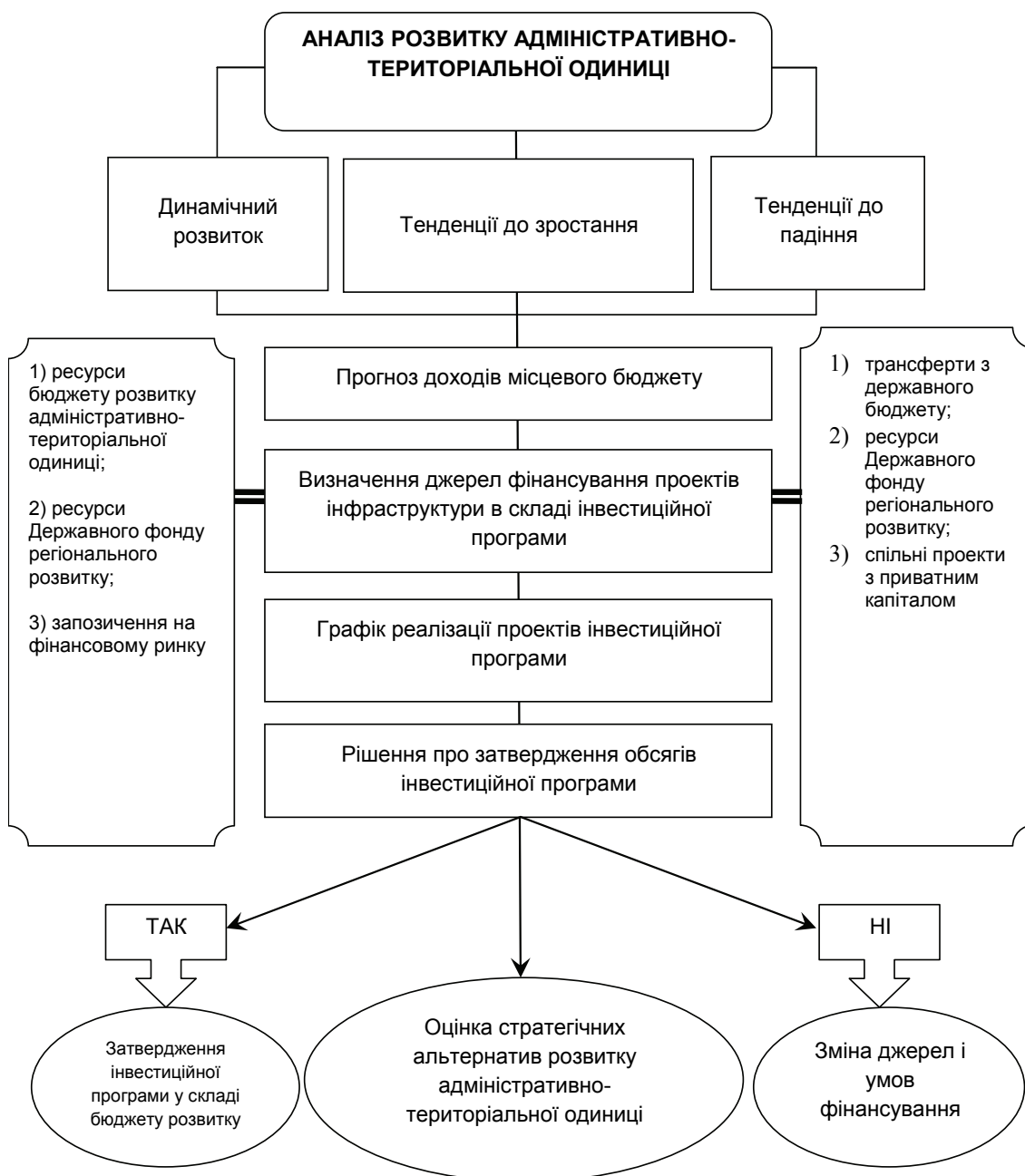

Рис. 1 Схема затвердження інвестиційної програми адміністративно-територіальної одиниці [розробка автора]

В залежності від змін у доходному потенціалі адміністративно-територіальної одиниці, політиці запозичень та інших політичних та соціальних факторів можна доповнювати інвестиційну програму новими проектами. Важливим елементом інвестиційної програми повинні стати витрати на капітальний ремонт, які можна фіксувати в твердому відсотку до поточних доходів.

Розмір необхідних капітальних витрат можна підрахувати при наявності реєстру об'єктів територіальної інфраструктури, в якому повинна міститися інформація про стан об'єктів, термін їх експлуатації та графіки щорічних капітальних ремонтів. Регулярні капітальні ремонти дозволяють уникнути у майбутньому великих витрат на утримання об'єктів інфраструктури. Витрати на капітальний ремонт повинні стати пріоритетними в порівнянні з новим будівництвом і розширенням, оскільки можуть бути завчасно закладеними у видаткову частину поточного бюджету, однак акумулюватися повинні в бюджеті розвитку.

За допомогою запропонованої схеми можна оцінити і порівняти стратегічні альтернативи розвитку будь-якої адміністративно-територіальної одиниці. За незначного обсягу капітальних видатків місцевих бюджетів проблему становить забезпечення послідовного фінансування довгострокових проектів, зокрема створення механізму, який би гарантував щорічне фінансування проектів до їх завершення. Для стимулювання довгострокового розвитку економіки адміністративно-територіальних одиниць доцільно окреслити критерії пріоритетності фінансування інвестиційних проектів. В узагальненому вигляді вказані критерії повинні враховувати:

1) якісну і кількісну характеристику інвестиційних проектів. Згідно даного критерію необхідно віддавати перевагу у фінансуванні тих проектів, які передбачають видатки на оновлення, поліпшення, модернізацію, капітальний ремонт основних фондів/діючих виробництв. Другорядними мають бути проекти, які передбачають вкладення коштів у нове будівництво;

2) вартість незавершеного будівництва і обсяг виконаних робіт. Надавати перевагу при фінансуванні проектів, які знаходяться на стадії завершення і мають меншу вартість порівняно з вартістю і обсягами нових проектів, або проектів, які знаходяться на початковому етапі виконання;

3) ефективність затрат на виконання інвестиційного проекту. Необхідно враховувати рівень апробації технологій, що використовуватимуться при виконанні інвестиційного проекту. Надавати перевагу тим проектам, які передбачають поєднання ресурсів місцевих бюджетів і приватного капіталу у фінансуванні;

4) внутрішньорегіональний обсяг вигод. Віддавати перевагу тим проектам, економічний ефект від яких розповсюджується на всі територіальні утворення всередині регіону. Другорядними вважати інвестиційні проекти, які мають локальний характер і економічна віддача від яких обмежується лише одним територіальним утворенням;

5) соціальну спрямованість інвестиційних проектів. Пріоритет необхідно віддавати проектам, які приносять користь малозабезпеченим прошаркам населення. Другорядними вважати проекти, які направлені на розв'язання проблем всіх верств населення, і вже потім – проектам, що приносять користь окремим споживачам.

Вихідним документом для формування бюджету розвитку адміністративно-територіальної одиниці повинна бути довгострокова інвестиційна програма території, яка має визначати напрямки капітальних вкладень території та її можливості у сфері здійснення цих витрат. Зазначена програма може включати п'ять компонентів: розгорнутий генеральний план, план розвитку комунікацій, план конкретних об'єктів інфраструктури, розрахунки плати за підключення до інженерних мереж, фінансовий план капітальних видатків.

Розгорнутий генеральний план розвитку адміністративно-територіальної одиниці повинен закріпити тенденції розвитку території: визначити територію адміністративної одиниці та вимоги до щільності забудови освоєних і не освоєних територій адміністративної одиниці. Ця інформація необхідна для визначення потреби в об'єктах інфраструктури та їх потужності. План розвитку комунікацій має визначати вимоги, які висуваються до параметрів комунікацій та інфраструктури об'єкта. Плани конкретних об'єктів інфраструктури повинні містити більш детальний опис проектів розвитку і реконструкції об'єктів інфраструктури. Розрахунки плати за підключення до інженерних мереж необхідно проводити таким чином, щоб були враховані всі затрати на розвиток інфраструктури в нових районах адміністративно-територіальної одиниці. Фінансовий план капітальних видатків має бути заключним документом у процесі підготовки інвестиційної програми адміністративно-територіальної одиниці. Він повинен містити проекти і визначати джерела, за рахунок яких вони будуть фінансуватися. На основі довгострокової інвестиційної програми розвитку території доцільно розробляти щорічну інвестиційну програму, яка в разі узгодження з місцевим органом влади має стати бюджетом розвитку.

Планування інвестиційної стратегії адміністративно-територіальної одиниці доцільно починати з розробки десятирічної інвестиційної програми, яка має окреслити головні довгострокові завдання розвитку території. Цей документ необхідно переглядати один раз в два роки фінансовим відділом місцевої адміністрації (префектур). План, який конкретизує головні задачі розвитку, доцільно складати один раз на чотири роки. Якщо щорічні бюджети розвитку передбачають зміни в потребі об'єктів інфраструктури, то ці зміни необхідно вносити і в десятирічну інвестиційну програму, і в план розвитку території на чотири роки. Такий підхід до функціонування бюджетів розвитку вимагає впровадження практики щорічної інвентаризації основних матеріальних активів адміністративно-територіальної одиниці (будівлі, споруди, мости, пристані, дороги та ін.) і розробки плану

фінансування цих об'єктів для підтримки в робочому стані. Ці розрахунки можуть використовуватися державними адміністраціями (префектурами) відповідної території для врахування пропозицій щодо фінансування капітальних витрат.

З метою зменшення капітальних і поточних витрат на спорудження чи реконструкцію об'єкта повинна існувати програма інженерної оцінки. Оцінку можуть здійснювати всі управління адміністрації території, причетні до здійснення проекту, включаючи фінансове управління, а також незалежні консультанти, завданням яких є перевірка доцільності поданої управління адміністрації вартості проекту і відповідності джерел фінансування оптимальному графіку реалізації проекту. Перед поданням кожного проекту незалежним консультантам на остаточну оцінку його повинно перевірити фінансове управління держадміністрації з позиції фінансових можливостей його здійснення та впливу витрат на утримання майбутніх об'єктів на поточний бюджет адміністративно-територіальної одиниці. Можливо, не завжди інженерна оцінка призведе до здешевлення проекту, але допоможе знайти оптимальний варіант з точки зору мети, вартості проекту та терміну виконання рішень на ранніх стадіях його реалізації.

ВИСНОВКИ

Система управління бюджетними інвестиціями як на державному, так і на регіональному рівнях потребує вдосконалення. Відповідно до змін, внесених до бюджетного законодавства доходи загального фонду мають тенденцію до зростання. Так, за шість місяців 2015 року, доходи загального фонду місцевих бюджетів зросли на 20 % порівняно з аналогічним періодом 2014 року. Проте доходи спеціального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) зменшилися на 7,6 % порівняно з аналогічним періодом 2014 року. Це обмежує місцеві органи влади реалізовувати у повній мірі положення Стратегії сталого розвитку, оскільки стримує формування бюджетів розвитку у складі спеціального фонду місцевих бюджетів. Виділення субвенцій з державного бюджету України на інвестиційні програми (проекти) здійснюються за умов відсутності критеріїв та пріоритетів при розподілі бюджетних коштів, що свідчить про їх безсистемність та розпорошеність. Відсутні будь-які критерії оцінки розвитку регіонів; оцінки бюджетних інвестицій, кредитування та фінансування капітальних вкладень; механізми підтримки депресивних і проблемних територій; не відпрацьовані механізми обліку незавершеного будівництва. Результатом цього є неефективне використання бюджетних інвестицій. Врегулювання механізму функціонування бюджету розвитку передбачає стимулювання регіональної влади, заохочення до пошуку внутрішніх резервів щодо наповнення бюджету, інвестування коштів. Доведено

необхідність доповнення переліку джерел формування коштів бюджету розвитку, удосконалення напрямків їх використання, ключових засад управління бюджетом розвитку, удосконалення механізму фінансування інвестиційних програм на загальнодержавному й місцевому рівнях у середньостроковій перспективі, визначення порядку відшкодування інвестованих за рахунок бюджету розвитку коштів, прав, функцій, відповідальності сторін тощо. Удосконалено механізм розрахунку витрат бюджетів розвитку місцевих бюджетів, який передбачає окреме його проведено за кожною програмою з урахуванням обсягу виконаних робіт і вартості незавершеного будівництва. Такий підхід до розрахунку витрат бюджетів розвитку місцевих бюджетів є універсальним і може бути використаний для будь-якого регіону України. Це надає можливість підвищити ефективність використання наявних фінансових ресурсів місцевих бюджетів у процесі реалізації комплексних програм економічного і соціального розвитку адміністративно-територіальної одиниці. Запропоновано схему затвердження інвестиційної програми адміністративно-територіальної одиниці. За допомогою цієї схеми можна оцінити і порівняти стратегічні альтернативи розвитку будь-якого регіону.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0/rada.gov.ua/lows/show/2456-17>
2. Шамрай Г. Підсумки виконання бюджетів за шість місяців 2015 року / Г. Шамрай // Казна України. – 2015. - № 5. – С. 21 – 26.
3. Стратегія сталого розвитку „Україна-2020”: схвал. указом Президента України від 12.01.2015 № 5/15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4/rada.gov.ua/lows/show/5/2015>
4. Гніровський Ю. Реформа міжбюджетних відносин – більша самостійність і відповідальність місцевих бюджетів / Ю. Гніровський // Казна України. – 2015. - № 3. – С. 18 – 20.
5. Закон України „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” від 28.12.2014 р. № 79 – VIII
6. Зварич О.В. Зміни казначейського обслуговування в умовах фіскальної децентралізації бюджетних повноважень / О.В. Зварич // Фінанси України. – 2015. - № 2. – С. 39 – 51.
7. Радіонов Ю.Д. Проблеми реалізації бюджетних інвестицій / Ю.Д. Радіонов // Економіка України. – 2015. - № 2 (639). – С. 48 – 60.
8. Шишко О.В. Проблемні питання методики розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку / О.В. Шишко // Фінанси України. – 2012. – № 6. – С. 30 – 43.